



Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2023. gada 23. novembrī
(OR. en)

15321/23

JEUN 257
SOC 760
EMPL 544

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Temats:	Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par to, ka jāveicina jaunatnes aspekta integrēšana politikas lēmumu pieņemšanas procesos Eiropas Savienībā

Pielikumā pievienoti tematā minētie Padomes secinājumi, ko Padome (Izglītība, jaunatne, kultūra un sports) pieņēma 2023. gada 23. novembra sanāsmē.

Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par to, ka jāveicina jaunatnes aspekta integrēšana ¹ politikas lēmumu pieņemšanas procesos Eiropas Savienībā

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME UN PADOMĒ SANĀKUŠO DALĪBVALSTU VALDĪBU PĀRSTĀVJI,

ŅEMOT VĒRĀ TO, KA:

1. Virkne ekonomisko un sociālo krīžu, kas pieredzētas pēdējos gados, līdz ar globālo COVID-19 veselības un klimata krīzi, kā arī Krievijas agresijas kara pret Ukrainu sekas cita starpā ir pamatīgi ietekmējušas jauniešus, saasinot nevienlīdzību un cilvēktiesību pārkāpumus, un vienlaikus akcentējušas to, cik sarežģīti ir izaicinājumi, ar kuriem Eiropas Savienībā (ES) ikdienā saskaras jaunieši. Pievēršanās šiem izaicinājumiem ir daļa no Eiropas Savienības jaunatnes stratēģijas 2019.–2027. gadam ² un jo īpaši – Eiropas Jaunatnes mērķa #3 “Iekļaujošas sabiedrības”.

¹ Šajos secinājumos ar jauniešu aspekta integrēšanu saprot “pieeju, kas politikas formulēšanas, uzraudzības un izvērtēšanas procesos, kā arī lēmumu pieņemšanas procesos ietver jauniešu perspektīvu un vajadzības. Integrēšana nodrošina, ka jauniešiem raksturīgās problēmas un bažas netiek risinātas izolēti, bet ir visaptveroši integrētas plašākā politikas satvarā”.

² “Uzlabot politikas lēmumus attiecībā uz to, kā tie ietekmē jauniešus visās nozarēs, jo īpaši – nodarbinātības, izglītības, veselības aizsardzības un sociālās iekļaušanas jomā.”

2. Saskaņā ar secīgām krīzēm ir izcēlušies dažas no jau pastāvošajām strukturālajām problēmām mūsu sabiedrībā. Vēl uzskatāmāka nekā jebkad agrāk ir kļuvusi jauniešu problēmu sarežģītība, ar uzsvaru uz ciešo saikni starp tādiem faktoriem kā piekļuve nodarbinātībai, mājokļiem un kvalitatīvai izglītībai ar vienlīdzīgiem nosacījumiem attiecībā uz sociālo kohēziju, sociālo un emocionālo labbūtību, kā arī politisko un sociālo līdzdalību un jauniešu gaidu piepildīšanos: iespēju Eiropas Savienība, kurā ir garantēta pilnīga tiesību uz sociālo taisnīgumu izmantošana ³.
3. Sociālās atstumtības, visa veida diskriminācijas un vardarbības apkarošana ir Eiropas Savienības prioritārs mērķis. Jo īpaši nediskriminācijas princips ir viena no Eiropas Savienības pamatvērtībām, kas nostiprināta Eiropas Kopienas dibināšanas līgumā, Līguma par Eiropas Savienības darbību 9., 10. un 18. pantā un Pamattiesību hartas 14., 21., 24., 32. un 33. pantā.
4. Eiropas iedzīvotājiem vecumā no 16 līdz 29 gadiem salīdzinājumā ar iedzīvotājiem kopumā ir lielāka iespējamība, ka viņi cietīs no trūcīgiem materiālajiem apstākļiem. 2021. gadā nabadzības vai sociālās atstumtības risks 16–29 gadus veco jauniešu vidū bija lielāks nekā iedzīvotājiem kopumā (24,8 % salīdzinājumā ar 21,6 %). Šī tendence – lielāks nabadzības vai sociālās atstumtības risks jauniešu vidū – ir vērojama gandrīz pusē (13 no 27) ES dalībvalstu ⁴.

³ Saskaņā ar Eirobarometra zibensaptauju par jaunatni un demokrātiju, kas veikta no 2022. gada 22. februāra līdz 4. martam: visizplatītākās jauniešu gaidas saistībā ar Eiropas Jaunatnes gadu (2022) bija, lai lēmumu pieņemēji uzmanīgāk ieklausītos viņu prasībās un atbilstīgi rīkotos (72 %), kā arī atbalstītu viņu personisko, sociālo un profesionālo izaugsmi (71 %). Krievijas agresijas karš pret Ukrainu ir nostiprinājis jauniešu pārliecību, ka miera saglabāšana, starptautiskās drošības stiprināšana un starptautiskās sadarbības veicināšana ir ES primārais mērķis (37 %). Nākamās lielākās gaidas saistās ar to, lai ES palielinātu darba iespējas jauniešiem (33 %), apkarotu nabadzību un ekonomisko un sociālo nevienlīdzību (32 %), kā arī veicinātu videi draudzīgu politiku un cīnītos pret klimata pārmaiņām (31 %). Par galvenajām jomām, uz kurām jākoncentrējas Eiropas Jaunatnes gadā, jaunieši uzskata ne tikai garīgo un fizisko veselību un labbūtību (34 %), vides aizsardzību un cīņu pret klimata pārmaiņām (34 %), bet arī izglītību un mācības, tostarp izglītojamo brīvu pārvietošanos (33 %).

⁴ Eurostat. Statistikas skaidrojums: jaunieši un sociālā iekļautība.

5. Iespējas dzīvot neatkarīgi joprojām ir nepietiekamas, ņemot vērā grūtības, ar kurām saskaras jaunieši ES saistībā ar mājokļu pieejamību, nedrošību par darbvietu un augstajām pirkšanas vai īres izmaksām, ko liela daļa jauniešu nevar atļauties. Pienācīgu mājokļu pieejamība ir pamatnosacījums patiesi iekļaujošas un vienlīdzīgas sabiedrības nodrošināšanai, kā tas atspoguļots Eiropas Parlamenta rezolūcijā ⁵, kurā ES tiek mudināta atzīt piekļuvi pienācīgiem mājokļiem par ikviena cilvēka tiesībām, kas ir vēl aktuālāks jautājums jauniešiem ⁶.
6. Dažādie vardarbības veidi, ar kuriem saskaras Eiropas jaunieši, ir vēl viena problēma, kas jārisina, īpašu uzmanību pievēršot psiholoģiskajai vardarbībai, kas saistīta ar maldinošu informāciju un dezinformāciju, un sociālo tīklu ietekmei uz garīgo veselību. Savā 2021. gada ziņojumā ⁷ ES Pamattiesību aģentūra norādīja, ka rādītāji attiecībā uz fizisko vardarbību, aizskaršanu un kiberbulingu jauniešu vidū ir daudz augstāki nekā citās vecuma grupās. Turklāt ziņojumā bija uzsvērts, ka LGBTI, personas ar invaliditāti, etniskās minoritātes un jaunas sievietes ir īpaši neaizsargātas pret vardarbību un aizskaršanu. Vēl jo vairāk tas attiecas uz gadījumiem, kad jauniešus skar dažādi un savstarpēji saistīti diskriminācijas veidi vai citi nelabvēlīgi apstākļi, kā tas atspoguļots prezidentvalsts secinājumos par LGBTI drošību Eiropas Savienībā, un Eiropas Komisija ir arī pieņēmusi nozīmīgas stratēģijas un rīcības plānus, lai veicinātu Savienību, kurā valda līdztiesība ⁸⁹.

⁵ Eiropas Parlamenta 2021. gada 21. janvāra rezolūcija par pienācīgu un cenu ziņā pieņemamu mājokļu pieejamību visiem (2019/2187(INI)).

⁶ Kā liecina 2020. gada *Eurostat* dati, visās ES dalībvalstīs ļoti sliktu sadzīves apstākļu rādītājs jauniešu vidū bija augstāks nekā iedzīvotājiem kopumā.

⁷ Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra, 2021. gada ziņojums par pamattiesībām.

⁸ Prezidentvalsts secinājumi par LGBTI drošību Eiropas Savienībā, 9942/23.

⁹ Lai panāktu progresu virzībā uz līdztiesības savienību, 2020. un 2021. gadā tika pieņemtas piecas līdztiesības stratēģijas: Dzimumu līdztiesības stratēģija 2020.–2025. gadam (COM(2020) 152 final); LGBTIK līdztiesības stratēģija 2020.–2025. gadam (COM(2020) 698 final); ES rasisma apkarošanas rīcības plāns 2020.–2025. gadam (COM(2020) 565 final); ES romu līdztiesības, iekļaušanas un līdzdalības stratēģiskais satvars 2020.–2030. gadam (COM(2020) 620 final); Personu ar invaliditāti tiesību stratēģija 2021.–2030. gadam (COM(2021) 101 final).

7. Kā liecina jaunākais Eiropas Parlamenta rīkotais jauniešu apsekojums ¹⁰, 55 % jauniešu ES ir izteikušies, ka par Eiropas Savienību saprot pavisam maz vai nesaprot nemaz. Lielākā daļa aptaujāto jauniešu uzskatīja, ka viņiem nav daudz vai nav nekādas teikšanas par svarīgiem lēmumiem, tiesību aktiem un politiku, kas viņus ietekmē ¹¹. Jaunieši arvien biežāk pievēršas neinstitucionāliem veidiem, kā sevi izpaust politiski. Šādu attīstības tendenci var uzskatīt par būtībā pozitīvu, taču tā rada bažas, ja tās pamatā ir uztvere, ka Eiropas iestādes nenodrošina jauniešiem iespējas tikt iesaistītiem lēmumu pieņemšanas procesos vai risināt savu vajadzību un grūtību jautājumus. Tādējādi, lai īstenotu visaptverošu pieeju problēmām, kas skar jauniešus, ir vajadzīga viņu iesaiste un līdzdalība valsts iestādēs un politikas veidošanas procesos, izmantojot gan neinstitucionālus, gan institucionālus līdzdalības veidus.
8. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) ¹² uzsver, ka ir svarīgi novērtēt ES politikas veidošanas procesu ietekmi uz jauniešiem, lai ņemtu vērā jauniešu un nākamo paaudžu vajadzības un gaidas un nodrošinātu tādu tvērumu, kas iekļauj visas politikas jomas, kuras tieši un netieši skar jauniešus. Ietekmes novērtējums pārsniedz tradicionālo jaunatnes politikas jomu.

¹⁰ Eirobarometra zibensaptauja, 2021. gada septembra ziņojums.

¹¹ Jo attālāka ir aplūkojamā pārvaldības joma, jo šī sajūta palielinās: 53 % uzskata, ka viņiem ir maz vai nav nekādas teikšanas par lēmumiem, tiesību aktiem un politiku, kas ietekmē viņu vietējo apvidu, pieaugot līdz 70 % jautājumos, kas skar ES kopumā.

¹² Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja, "ES jauniešu tests" (pašiniciatīvas atzinums), 2022. gada 21. septembris, SOC/728-EESC-2022.

9. Savā rezolūcijā par Eiropas Jaunatnes gada (2022) mantojumu Eiropas Parlaments ¹³ aicina Komisiju pieņemt pilnvērtīgu “ES jauniešu testu”, kas nodrošinātu gados jaunu cilvēku jēdzīgu iesaisti un līdzdalību visu ES politikas nostādņu sagatavošanas procesā un apņemšanos attiecīgās nostādnes īstenot, ieviest savu priekšlikumu sistemātisku ietekmes izvērtēšanu, lai panāktu, ka tie popularizē un atspoguļo gados jaunu cilvēku vajadzības, un veikt pasākumus ietekmes mazināšanai, ja attiecīgā ietekme ir negatīva.
10. Eiropas Reģionu komiteja savā Jaunatnes un demokrātijas hartā ¹⁴ aicina izveidot jaunatnes perspektīvas testa mehānismu, lai nodrošinātu, ka katram jaunam ES tiesību aktam un politikai tiek veikts uz jauniešiem vērsts ietekmes novērtējums, ietverot apspriešanos ar jaunatnes organizācijām dažādos līmeņos un jaunatnes ekspertiem ES līmenī, kā arī izstrādājot seku mazināšanas pasākumus gadījumā, ja tiek konstatēta negatīva ietekme.
11. Ziņojumā par Konferenci par Eiropas nākotni galīgajiem rezultātiem aicina ieviest tiesību aktu pārbaudīšanu attiecībā uz jaunatni (*Youth-check*), tostarp gan ietekmes novērtējumu, gan apspriešanās mehānismu ar jauniešu pārstāvjiem, ja tiek uzskatīts, ka attiecīgais tiesību akts ietekmē jauniešus, un, kā aprakstīts 47. priekšlikumā, nodrošināt, ka visa politikas veidošana ES līmenī tiek skatīta caur jaunatnes prizmu. Ziņojumā ir arī pausts aicinājums izstrādāt ES Jaunatnes perspektīvas testu (*‘Youth Test’*), ko veic visiem jaunajiem tiesību aktiem un politikai, lai nodrošinātu uz jauniešiem vērstu ietekmes novērtējumu, tostarp apspriešanos ar jauniešiem ¹⁵.

¹³ Eiropas Parlamenta 2022. gada 24. novembra rezolūcija par Eiropas Jaunatnes gada (2022) mantojumu (2022/2953(RSP)).

¹⁴ Jaunatnes un demokrātijas harta. Eiropas Reģionu komiteja, 2022. gada novembris.

¹⁵ Konference par Eiropas nākotni. Ziņojums par galīgajiem rezultātiem, 2022. gada maijs.

ATZĪSTOT, KA:

12. Kā uzsvērts Eiropas Savienības jaunatnes stratēģijā 2019.–2027. gadam, “[a]izvien lielāks skaits jauniešu neuzticas ES, sastopas ar grūtībām saprast tās principus, vērtības un darbību. Demokrātijas trūkums ES procesos arī ir norādīts kā viens no iemesliem, kāpēc jauniešu vidū pieaug eirosepticismss”¹⁶. Tomēr saskaņā ar Eirobarometra aptauju par jaunatni un demokrātiju 2022. gadā jauniešiem ir noteiktas gaidas no ES, piemēram, miera saglabāšana, darba iespēju palielināšana jauniešiem, nabadzības un ekonomiskās un sociālās nevienlīdzības apkarošana¹⁷.
13. ES jaunatnes dialoga konsultāciju 6. ciklā, ko rīkoja, lai jauniešiem dotu iespēju paust savu viedokli ES jaunatnes stratēģijas izstrādes procesā, noskaidrojās – jaunieši norādīja, ka jūtas nepietiekami pārstāvēti lēmumu pieņemšanas procesos un viņiem ir ierobežota spēja transversāli ietekmēt visas politikas jomas, kas ietekmē izaicinājumus, ar kuriem viņi saskaras vietējā, reģionālā, valsts un Eiropas līmenī. Šis priekšstats saglabājas arī nesen noslēgtajā jaunatnes dialoga 9. ciklā, kurā jaunieši turpina prasīt “veikt attiecīgus pasākumus, lai jauniešu līdzdalību jēgpilni integrētu visās attiecīgajās politikas jomās”¹⁸.

¹⁶ Jaunatnes mērķos, kas ir 2017. un 2018. gada strukturētā dialoga ar jauniešiem iznākums, ir minēts, ka “[d]emokrātijas trūkums ES procesos arī ir norādīts kā viens no iemesliem, kāpēc jauniešu vidū pieaug eirosepticismss”, un tiek ierosināti konkrēti pasākumi saistībā ar minētajiem trūkumiem. ES jaunatnes stratēģija, 3. pielikums.

¹⁷ Sk. 4. zemspītras piezīmi.

¹⁸ Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju Rezolūcija par ES jaunatnes dialoga 9. cikla rezultātiem, 2023/C 185/04.

14. 2021. gada jūnija Eiropas barometra zibensaptauja par jaunatni tika norādīts, ka viens no galvenajiem elementiem jauniešu gaidās ir tas, lai sabiedrība kopumā un jo īpaši lēmumu pieņēmēji vairāk ieklausītos viņu viedoklī un pievērstos viņu vajadzībām. Šādu atbildi sniedza 33 % jauniešu ¹⁹.
15. Statistikas dati par aizspriedumiem vecuma dēļ liecina, ka vecums ir būtisks diskriminējošs faktors, kas mūsu sabiedrībā rada nevienlīdzību, kā to atzinusi Pasaules Veselības organizācija ²⁰, un ir ļoti svarīgi, lai tas tiktu ņemts vērā, izstrādājot valsts politiku saistībā ar jauniešu jautājumiem, lai kā sociālās kohēzijas pamatpīlāru aizsargātu paaudžu solidaritātes vērtības.
16. Pāreju no izglītības un mācībām uz darba tirgu daudziem jauniešiem Eiropā joprojām kavē šķēršļi, un viņi saskaras ar nopietnām grūtībām atrast pienācīgas darbvietas, kas ļautu viņiem pilnībā īstenot savas ieceres dzīvē un gūt labākas nākotnes izredzes.
17. Jaunieši, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu (*NEET*), veido ievērojamu daļu no visiem jauniešiem Eiropā. 2021. gadā 13,1 % no visiem jauniešiem 15–29 gadu vecumā (t. i., vairāk nekā 9,3 miljoni personu) bija *NEET* situācijā, un ES dalībvalstīs šajā ziņā bija lielas atšķirības. Turklāt Eiropas Prasmju gadā ²¹ šai grupai tiek veltīta īpaša uzmanība.

¹⁹ Eiropas barometra zibensaptauja, Eiropas Parlamenta jauniešu apsekojums, 2021. gada septembris.

²⁰ Pasaules Veselības organizācija aizspriedumus vecuma dēļ uzskata par trešo galveno diskriminācijas iemeslu visā pasaulē.

²¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2023/936 par Eiropas Prasmju gadu, OV L 125, 11.5.2023., 1. lpp.

18. Bezdarbs jauniešus ietekmē lielākā mērā, un tam ir būtisks iespaids uz tiem jauniešiem, kas atrodas sociālās atstumtības situācijās, kā arī tiem, kuri dzīvo un strādā apdraudētos reģionos, tostarp tālākos reģionos, visās ES dalībvalstīs ²². Tas norāda, ka jauniešu neaizsargātību pret bezdarbu pastiprina dažādu veidu nevienlīdzības, kas viņus ietekmē, intersekcionalitāte vai dažādie atstumtības veidi, ar kuriem viņi saskaras ²³²⁴.
19. Izglītība, darbs, mājoklis un piekļuve kvalitatīviem pakalpojumiem ir būtiskas tiesības visiem, tostarp tiem, kuri uzsāk jaunu dzīves posmu nelabvēlīgā situācijā vai saskaras ar nestabilām nodarbinātības izredzēm un citām visaptverošām problēmām, kas pastiprina šo nevienlīdzību, jo iespēju trūkums mazina viņu izredzes uz labāku dzīvi un daudzus jauniešus jau no paša sākuma nostāda nelabvēlīgā situācijā ²⁵.
20. Šie nelabvēlīgie apstākļi daudzkārt pastiprinās jaunu sieviešu, LGBTI jauniešu, migrantu izcelsmes jauniešu un jauniešu ar invaliditāti gadījumā.

²² Eurostat, statistikas skaidrojums: Jauniešu bezdarbs – 2022. gada augusts.

²³ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Savienība, kurā valda līdztiesība: Dzimumu līdztiesības stratēģija 2020.–2025. gadam”, COM/2020/152 final.

²⁴ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Savienība, kurā valda līdztiesība: LGBTIK līdztiesības stratēģija 2020.–2025. gadam”, COM/2020/698 final.

²⁵ Eiropas Padomes Ministru komitejas 2015. gada 21. janvārī pieņemtais ieteikums CM/Rec(2015)3.

21. Klimata krīzes un globālās sasilšanas sekas nekad nav bijušas tik steidzami risināmas kā pašreiz un tās jo īpaši ietekmē jauniešu dzīvi. Lai neapdraudētu jauniešu izredzes dzīvē, daudzās politikas jomās ir vajadzīgi strukturāli, ilgtermiņa un ilgtspējīgi pasākumi, un tiem jābūt īpaši vērīgiem uz jauniešiem, kuri saskaras ar dažādiem diskriminācijas veidiem vai citiem nelabvēlīgiem apstākļiem.
22. Gaidāmais Eiropas Komisijas paziņojums par Eiropas Jaunatnes gada 2022 mantojumu, kā arī Eiropas Savienības jaunatnes stratēģijas 2019.–2027. gadam vidusposma izvērtējums sniedz lielisku iespēju izvērtēt pagātnes pieredzi un uzlabot esošos galvenos jaunatnes politikas instrumentus ²⁶, kā arī politikas veidošanas centrā izvirzīt tādas prioritātes kā jauniešu labbūtība un nodrošināt viņiem vienlīdzīgas iespējas īstenot savus dzīves plānus bez vardarbības, pilnībā apzinoties un izmantojot savas tiesības ²⁷.
23. Eiropas Komisijas ES jaunatnes koordinators loma starpnozaru sadarbības un integrēšanas uzlabošanā, kā arī zināšanu attīstīšanā un apmaiņā par jaunatnes jautājumiem Eiropas Komisijas dienestos un sadarbībā ar dažādām ieinteresētajām personām, lai nodrošinātu saskaņotu saziņu ar jauniešiem, bija nozīmīga inovācija, kas izrietēja no Eiropas Savienības jaunatnes stratēģijas 2019.–2027. gadam.

²⁶ Instrumenti, kas uzskaitīti ES jaunatnes stratēģijas 3. sadaļā “Sadarbība, pamatojoties uz instrumentiem un pārvaldību”.

²⁷ Sk. 3. zemspējas piezīmi.

ŅEMOT VĒRĀ, KA:

24. Visi jaunieši ir sabiedrības resurss un visām politikām un darbībām, kas attiecas uz jauniešiem, vajadzētu, izmantojot jauniešu un jaunatnes organizāciju jēgpilnu līdzdalību, atbalstīt jauniešu tiesības piedalīties viņiem aktuālu politiku izstrādē, īstenošanā, uzraudzībā un izvērtēšanā. Tādējādi Eiropas Savienībai, tostarp izmantojot tādas programmas kā “Erasmus+” un Eiropas Solidaritātes korpuss, būtu jāstrādā pie tā, lai aizsargātu jauniešu tiesības, risinātu viņu problēmas un reaģētu uz viņu vajadzībām un vēlmēm. Tādējādi var nodrošināt tādu ES, kas iegulda savā nākotnē un saglabā savu ekonomisko, sociālo un vidisko ilgtspēju.
25. Jaunieši ir tiesību subjekti ar visu savu potenciālu, spējām un talantiem, kas ir būtiski jebkurai sabiedrībai, un viņi būtu pilnībā jāiekļauj politiskajos procesos un lēmumu pieņemšanas procesos.
26. Jauniešu līdzdalība ir būtisks nosacījums jebkura politiskā procesa leģitimizēšanai un efektivitātes palielināšanai, kā arī tam, lai jaunieši varētu uzticēties Eiropas iestādēm un ticēt tām, stiprinot saiknes, kas viņus saista ar tādas Eiropas identitāti un vērtībām, kurai arī ir jāuzņemas saistības attiecībā uz tās jauniešu nākotni.

27. Eiropas jaunieši ir komplicēta un daudzveidīga iedzīvotāju daļa, un ES būtu jāgarantē, ka uz jaunatni orientētas politikas izstrādē tiek izmantota uz tiesībām balstīta pieeja, kas integrē jaunatnes perspektīvu, ļaujot šai politikai būt patiesi iekļaujošai un vērstai uz visiem jauniešiem visā to daudzveidībā, kas pastāv visā Eiropā.
28. Jauniešu dzīvi veido politika, kas sakņojas dažādās politikas jomās un tiek īstenota dažādos līmeņos. Tādējādi, tikai integrējot jauniešu aspektu kā prioritāti starp dažādām politikas jomām, var nodrošināt, ka plānotajās politikās vai programmās tiek ņemtas vērā konkrētas jauniešu vajadzības vai ietekme uz viņiem ²⁸.
29. Šajās Eiropas politikas jomās galvenā uzmanība jāpievērš arī labbūtībai, psihoemocionālajai veselībai un veselības aprūpei, tostarp kolektīvām pārdomām un turpmākai politiskai rīcībai, lai aizsargātu jauniešu lomu resursu koplietošanā un viņu spēju ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesus no paaudžu viedokļa, izmantojot paaudžu sadarbību.

²⁸ “Reikjavīkas deklarācija – vienoti ap mūsu vērtībām”, pēc Eiropas Padomes valstu un valdību vadītāju 4. samita (2023. gada 16. un 17. maijs, Reikjavīka).

EIROPAS KOMISIJA TIEK AICINĀTA:

30. Uzlabot jauniešu aspekta integrēšanu visās politikas jomās saskaņā ar Eiropas Savienības jaunatnes stratēģiju 2019.–2027. gadam un Eiropas Jaunatnes gadu, lai veicinātu jaunatnes perspektīvas iekļaušanu ES politikas izstrādē. Konkrētāk, integrēt jaunatnes perspektīvu politikas izstrādē, īstenošanā, uzraudzībā un izvērtēšanā, piemērojot šo nostāju visās jomās, kas ietekmē jauniešu dzīvi, vajadzības gadījumā ES līmenī iesaistot ES jaunatnes koordinatoru.
31. Nodrošināt, ka Komisijas pašreizējie labāka regulējuma instrumenti tiek pilnībā izmantoti, lai ES politikas veidošanā tiktu ņemta vērā ietekme uz jaunatni. Jaunatnes perspektīvu stingrāka iekļaušana politikas veidošanā varētu palīdzēt sasniegt ES Jaunatnes perspektīvas testa mērķus.
32. Izpētīt un turpināt analizēt, kā tiek izmantots regulējuma ietekmes novērtējums attiecībā uz ES politiku jaunatnes jomā. Tas var ietvert iespējamu ES Jaunatnes perspektīvas testa piemērošanu. Šādu jaunatnes perspektīvas testu varētu uzskatīt par analītisku instrumentu, ar kura palīdzību varētu novērtēt ES politikas ietekmi uz jauniešiem. Tajā varētu ņemt vērā modeļus, kas jau pastāv dažās dalībvalstīs.

DALĪBVALSTIS UN KOMISIJA, IEVĒROJOT SUBSIDIARITĀTES PRINCIPU, SAVĀS ATTIECĪGAJĀS KOMPETENCES JOMĀS UN ATTIECĪGAJOS LĪMEŅOS TIEK AICINĀTAS:

33. Attiecīgā gadījumā sadarboties nolūkā integrēt jauniešu aspektu visās politikas jomās saskaņā ar Eiropas Savienības jaunatnes stratēģiju 2019.–2027. gadam, lai veicinātu jaunatnes perspektīvas iekļaušanu politikas izstrādē Eiropas Savienībā. Konkrētāk, veicināt jaunatnes aspekta integrēšanu lēmumu pieņemšanā un politikas izstrādē, īstenošanā, uzraudzībā un izvērtēšanā, piemērojot šo nostāju visās jomās, kas ietekmē jauniešu dzīvi.
34. Uzlabot sadarbību, tostarp savstarpēju mācīšanos, starp Eiropas Komisiju, dalībvalstīm, jaunatnes organizācijām un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām, tostarp izmantojot esošo praksi, piemēram, mācīšanos no līdzbiedriem, attiecībā uz iekļaujošu pieeju īstenošanu publiskajā politikā, kas analizē to ietekmi uz jauniešu dzīvi.

35. Atbalstīt lēmumu pieņemšanu, kas ir stingri pamatota ar pierādījumiem un empīriskiem datiem, ²⁹ un atzīt, ka jauniešu aspekta integrēšana un jēgpilna jauniešu līdzdalība ir būtiska publiskās politikas izstrādē.
36. Sadarboties vajadzīgajos centienos kopā ar attiecīgajām ieinteresētajām personām nolūkā iekļaut jaunatnes dimensiju politikas ietekmes novērtējumā un izvērtēšanā Eiropas Savienībā, lai uzlabotu lēmumu pieņemšanas procesus un dotu iespēju jauniešiem ES uzņemties svarīgu lomu savas nākotnes noteikšanā.
37. Balstīties uz Eiropas Jaunatnes gada sasniegumiem un līdzradošo pieeju un turpināt veidot daudzlīmeņu iesaisti, iesaistot Eiropas iestādes, dalībvalstis un jauniešus ES, uzsverot pārredzamības un pieejamības vērtības, lai radītu pozitīvu ietekmi uz saiknēm, kas saista Eiropas jauniešus ar ES.
-

²⁹ Eiropas Savienības Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju rezolūcija par regulējumu Eiropas sadarbībai jaunatnes jomā: Eiropas Savienības jaunatnes stratēģija 2019.–2027. gadam, OV C 456, 18.12.2018.

Pēdējos gados pastāvīgi tiek veicināta jaunatnes politika, un par to liecina:

- Eiropas Savienības jaunatnes stratēģija 2019.–2027. gadam ar tās 11 Eiropas Jaunatnes mērķiem, kas izstrādāta un atspoguļo jauniešu prioritātes Eiropā pirms pandēmijas.
- Uzsvars uz jauniešiem Eiropas sociālo tiesību pīlārā, kurā noteikti 20 galvenie principi, kas ir būtiski taisnīgiem un efektīviem darba tirgiem un sociālās aizsardzības sistēmām.
- 2020. gadā tika pieņemts Eiropas Komisijas Rīcības plāns integrācijai un iekļaušanai 2021.–2027. gadam, kurā īpaša uzmanība pievērsta Eiropas jauniešiem.
- 2020. gadā pausto apņemšanos piemērot uzlaboto Garantiju jauniešiem, kas ar iekļaujošāku pieeju stiprināja plašu atbalstu jauniešu nodarbinātībai visā ES.
- 2022. gada pasludināšana par Eiropas Jaunatnes gadu ar mērķi uzlabot, spēcīgāt un veicināt jaunas telpas un iespējas jauniešiem piedalīties un ieņemt vadošu lomu Eiropā.
